

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA KUNST JA POLIITIKA

DIGISILLA VIDEO Kadrioru lossi peesaali laemaalid

Kadrioru lossi peesaali laemaalid. Stseen „Diana ja Acteon” ja neli emblemaatilist ovaalset maalingut. 1722–1746

TEA

Enne **Põhjasõda** (1700–1712) oli Rootsist saanud üks olulisemaid suurriike Euroopas. Pärast Rootsi jaoks edukat **Vene-Liivi sõda** 16. sajandi keskel kuulusid Rootsi võimu alla Eesti- ja Liivimaa, Soome, Ingerimaa ja mitmed valdused Läänemere lõunarannikul. See viis olukorrani, kus 1699. aastal kujunes piirkonnas välja **Rootsi-vastane liit**. Liitu kuulusid Poola August II Tugeva juhtimisel, Taani koos kuningas Frederik IV-ga ja Venemaa, kus oli võimul tsaar Peeter I. Liidu eesmärk oli vallutada tagasi alad, mille Rootsi oli endale võitnud.

Tänapäeval Põhjasõja nime all tuntud sõda algas 22. veebruaril (Juliuse kalendri järgi 12. veebruaril) 1700. aastal Saksi väe äkkrünnakuga Riia linnale. Esimene rünnak küll ebaõnnestus, kuid Rootsi-vastane liit võitis sõja. Põhjasõjale pandi lõpp 10. oktoobril 1721. aastal sõlmitud **Uusikaupunki rahuga**. Rootsi kaotas piirkonnas oma ülemvõimu ja uueks suurriigiks Euroopas sai Peeter I juhtimisel Venemaa.

Eesti elanikkonna jaoks oli Põhjasõja aeg väga keeruline: aastail 1700–1710 oli Eesti üks peamisi lahingutandmeid, lisaks laastas aastatel 1708–1709 piirkonda näljahäda ja 1710–1711 katkuepideemia. Sel perioodil vähenes siinne rahvastik kahe kolmandiku võrra.

1710. aastaks oli Eesti jaoks sõda põhimõtteliselt lõppenud ja Rootsi kuninga Karl XII asemel oli piirkonna uueks valitsejaks saanud **Vene tsaar Peeter I**. Juba neli aastat hiljem ostis Peeter I Tallinna lähedale isiklikuks tarbeks 100 hektarit maad. Maatüki valis ta mere äärde, kus avanesid vaated Tallinna torniderohkele panoraamile ja Läänemerele. Läänemeri oli Peetri jaoks oluline, sest see pidi ühendama Venemaad Euroopaga, kindlustama õitsengu majanduses ja laevanduses ning tagama riikliku julgeoleku. Peeter I ostetud piirkonnast saigi hiljem **Kadriorg**.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Millistes hoonetes oled Sa näinud suuri seina- või laemaale? Mis Sa arvad, kuidas selliseid kunstiteoseid maalitakse?
- Mida tähendab allegooria? Mis on sümbol?

Pärast vaatamist

- Milliseid 18. sajandi päevakajalisi poliitilisi sõnumeid kannab Kadrioru lossi laemaal?
- Tuleta meelde või vaata internetist, mida kujutab Estonia teatri laemaal. Mille poolest see sarnaneb Kadrioru lossi laemaaliga või siis erineb sellest?
- Milliseid visuaalseid kanaleid kasutatakse tänapäeval poliitilise sõnumi edastamiseks?

Uuri internetist, mis on *tableau vivant* (pr k „elav pilt”) ehk tumppilt. Võtke grupikaaslastega eeskujuks Kadrioru lossi laemaal ja jäljendage selle kompositsiooni. Jälgige, et tegelaste paigutus ja poosid oleksid võimalikult sarnased. Tehke oma tumpbildist foto. Soovi korral võite laemaalil teemal luua väikese teatraalse etüüdi.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Barokklossi ajalugu”